

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหาของการวิจัย

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ก่อตั้งโครงการพัฒนาเครือข่ายระบบห้องสมุดในประเทศไทย (Thai Library Integrated System: ThaiLIS) ขึ้นในปี 2536 ซึ่งเป็นการดำเนินการเชื่อมโยงเครือข่ายห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเข้าด้วยกันบนเครือข่าย UniNet เพื่อประโยชน์ในการขยายเครือข่ายห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพของห้องสมุดอุดมศึกษาและเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาองค์ความรู้เพื่อเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ตามนโยบายของรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย โดยนำระบบคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่มาใช้งานห้องสมุด พัฒนาให้เป็นระบบอัตโนมัติ (Automated Library System) สร้างระบบเครือข่ายเชื่อมโยงระหว่างห้องสมุดมหาวิทยาลัย เพื่อให้การจัดบริการสารสนเทศมีความครบถ้วนสมบูรณ์และรวดเร็วยิ่งขึ้น เกิดระบบการใช้ทรัพยากรร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

ฐานข้อมูลเอกสารฉบับเต็มในรูปอิเล็กทรอนิกส์ (Thai Digital Collection: TDC) เป็นโครงการหนึ่งของ ThaiLIS ที่มีเป้าหมายเพื่อให้บริการสืบค้นฐานข้อมูลเอกสารฉบับเต็ม (Full text) ปัจจุบันมีการจัดเก็บข้อมูลในระบบจัดเก็บเอกสารในรูปอิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 436,104 รายการ (ข้อมูลจาก : สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา วันที่ 24 มีนาคม 2560) ประกอบด้วยวิทยานิพนธ์ งานวิจัย บทความ หนังสือหายาก เอกสารจดหมายเหตุ รูปภาพ โดยรวบรวมจากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ทั่วประเทศ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างมหาวิทยาลัย/สถาบัน ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ปัจจุบันมีมหาวิทยาลัย/สถาบัน ที่เป็นสมาชิกเข้าร่วมโครงการ จำนวน 167 แห่ง

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ เข้าร่วมโครงการในปีงบประมาณ 2548 และได้รับสนับสนุนงบประมาณสำหรับการจัดทำเอกสารฉบับเต็มในรูปอิเล็กทรอนิกส์ จากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) โดยดำเนินงานจัดทำเอกสารฉบับเต็มในรูปอิเล็กทรอนิกส์มาอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน มีเอกสารในรูปอิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 424 รายการ ประกอบด้วยงานวิจัยของอาจารย์ และวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ที่เป็นลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ และเปิดให้บริการใช้งานฐานข้อมูลเอกสารฉบับเต็มในรูปอิเล็กทรอนิกส์ (Thai Digital Collection: TDC) ให้กับนักศึกษา อาจารย์ และบุคลากรของมหาวิทยาลัย โดยเริ่มใช้ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 จนถึงปัจจุบัน และเนื่องจากการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ มีการเรียนการสอนที่เน้นให้นักศึกษามีศักยภาพ ในการสร้างสรรค์องค์ความรู้และการสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ดังนั้นการที่จะสนับสนุนและส่งเสริมในการศึกษา ค้นคว้า ประกอบการทำวิจัย เพื่อทำวิทยานิพนธ์ ให้มีประสิทธิภาพนั้น นักศึกษาจำเป็นต้องเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศเพื่อประโยชน์โดยตรงต่อการศึกษาค้นคว้าวิจัย ฐานข้อมูลจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการสืบค้น สามารถช่วยให้การ

ค้นหาทำได้ง่ายเมื่อผู้ใช้ต้องการ ฐานข้อมูลทำให้การสืบค้นเป็นกระบวนการทำได้สะดวก รวดเร็ว ดังจะเห็นว่าปัจจุบันผู้ใช้สามารถที่จะสืบค้นเอกสารฉบับเต็มได้ด้วยตนเอง นอกจากนี้ฐานข้อมูลยังนับว่ามีบทบาทต่อการค้นคว้าวิจัยอีกทางหนึ่งด้วย เพราะช่วยประหยัดเวลาและงบประมาณค่าใช้จ่ายที่จะต้องจ่ายไปในการค้นคว้าวิจัยของนักวิจัยแต่ละครั้ง (เดชา นันทพิชัย, 2546) ดังนั้น ฐานข้อมูลเอกสารฉบับเต็มในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ (Thai Digital Collection: TDC) จึงเป็นฐานข้อมูลที่จะตอบสนองความต้องการข้อมูลในเชิงลึก ของนักศึกษาบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ได้

ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการศึกษาดังกล่าวและความต้องการใช้ฐานข้อมูลเอกสารฉบับเต็มในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ (Thai Digital Collection: TDC) ของนักศึกษาบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ซึ่งผลจากการศึกษาจะทำให้ทราบถึงพฤติกรรมการใช้ในลักษณะใด และมีความต้องการใช้กว้างขวางเพียงใด ตลอดจนปัญหาในการใช้ฐานข้อมูลเอกสารฉบับเต็มในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ (Thai Digital Collection: TDC) ทั้งนี้เพื่อนำผลการศึกษาค้นคว้าเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการให้บริการให้ตรงกับความต้องการของผู้ใช้บริการ ซึ่งจะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพการให้บริการของสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1.2.1 เพื่อศึกษารูปแบบ วิธีการ ลักษณะการใช้ฐานข้อมูลเอกสารฉบับเต็มในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ ของนักศึกษาบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

1.2.2 เพื่อศึกษาความต้องการใช้ฐานข้อมูลเอกสารฉบับเต็มในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ ของนักศึกษาบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

1.3 สมมติฐานการวิจัย

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1.4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ขอบเขตการวิจัยครั้งนี้ คือ ศึกษาการใช้และความต้องการใช้ฐานข้อมูลเอกสารฉบับเต็มในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

1.4.2 ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาโท และนักศึกษาระดับปริญญาเอก มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จำนวน 237 คน ที่คงสภาพการเป็นนักศึกษา ตั้งแต่ปีการศึกษา 2555-2560 (ข้อมูลจาก : สำนักทะเบียนและประมวลผล มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ เมื่อวันที่ 24 พฤศจิกายน 2560)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ที่ศึกษาในระดับปริญญาโท และนักศึกษาระดับปริญญาเอก ทำการกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556 : 40) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 71 คน

1.4.3 ขอบเขตด้านเวลา

กำหนดขอบเขตเวลาในช่วงเดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2560–พฤศจิกายน พ.ศ. 2561

1.4.4 ขอบเขตด้านสถานที่

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ อ.เมือง จ.เชียงใหม่

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หมายถึง นักศึกษาระดับปริญญาโท นักศึกษาระดับปริญญาเอก มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ฐานข้อมูลเอกสารฉบับเต็มในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ (Thai Digital Collection: TDC) หมายถึง การจัดเก็บ และแสดงเอกสารฉบับเต็ม (Full text) ประกอบด้วย วิทยานิพนธ์ งานวิจัย บทความวารสาร และหนังสือหายาก ที่มีอยู่ในห้องสมุดมหาวิทยาลัย/วิทยาลัยและสถาบันต่าง ๆ ที่เป็นสมาชิกของเครือข่ายห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย (ThaiLIS) ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ที่สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จัดให้บริการแก่ผู้ใช้งานระบบเครือข่ายมหาวิทยาลัย

การใช้ฐานข้อมูลเอกสารฉบับเต็มในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ หมายถึง รูปแบบ ลักษณะ วิธีการเข้าถึงแหล่งสารสนเทศ ความถี่ เวลาที่ใช้ ฐานข้อมูลเอกสารฉบับเต็มในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์

ความต้องการใช้ฐานข้อมูลเอกสารฉบับเต็มในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ หมายถึง ความประสงค์ ความจำเป็น ทางด้านการเรียน การศึกษา ค้นคว้า ด้านรูปแบบฐานข้อมูลเอกสารฉบับเต็มในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ ด้านความสะดวกในการเข้าถึงข้อมูล ด้านเครื่องคอมพิวเตอร์และเครือข่ายเพื่อการใช้ฐานข้อมูลเอกสารฉบับเต็มในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์

1.6 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

ประโยชน์ที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้จะทำให้

1.6.1 ทราบถึงการใช้ฐานข้อมูลเอกสารฉบับเต็มในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ (Thai Digital Collection: TDC) ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

1.6.2 ทราบถึงความต้องการใช้ฐานข้อมูลเอกสารฉบับเต็มในรูปอิเล็กทรอนิกส์ (Thai Digital Collection: TDC) ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

1.6.3 ได้แนวทางในการให้บริการฐานข้อมูลเอกสารฉบับเต็มในรูปอิเล็กทรอนิกส์ (Thai Digital Collection: TDC) อันจะส่งผลให้ผู้ใช้สามารถค้นคว้าได้อย่างถูกต้อง

1.6.4 สำนักหอสมุด นำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการจัดบริการสารสนเทศให้ตรงตามความต้องการ อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ อำนวยความสะดวก แก่ผู้ใช้ในการเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศฉบับเต็มในรูปอิเล็กทรอนิกส์(Thai Digital Collection: TDC) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.6.5 นำผลการวิจัยเผยแพร่ในวารสาร เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ด้านการศึกษาวิจัย

